

एउटा परिकल्पना: सूचना प्रविधिबाट सबलिकृत ग्रामीण नेपाल

प्रा. डा. भरतराज पहारी
डीन

ईन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थान, त्रि.वि.,
पुल्चोक, ललितपुर

बिषय प्रवेश गर्नु अगाडि ध्यान जानु पर्ने हो कि?

- मुलुक संकटबाट गुज्रिरहेको छ,
 - ♦ राजनीतिक अन्धोल, असुरक्षा,
 - ♦ बेरोजगारी, दिशाहिनता
 - ♦ ज्ञान र सिपको संकट
 - ♦ न्यून आर्थिक वृद्धिदर
 - ♦ परिकल्पना र नेतृत्वको अभाव
- परिणामतः गरिवी वृद्धि भैरहेको छ ।

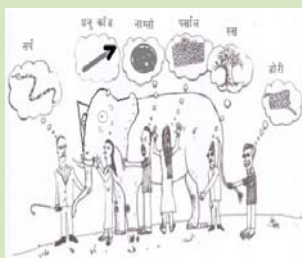
.....यस्तो संकट भित्र सूचना प्रविधिको भूमिका खोज्नु
वान्छनीय होला !

प्रा.डा. पहारी १९९१।१०

प्रस्थान बिन्दु

वौद्धिक वहस केको निम्ति?

- स्वभाविक उत्तर:
समाजको रुपान्तरण,
यसबाट जीवन समृद्ध र
सुखमय हुनेछ ।
- वहसको निष्कर्ष वस्तुपरक
पुष्ट्याईमा आधारित हुनु
पर्छ ।

तर...वास्तविकतामा हामी आत्मकेन्द्रित भैरहेका छौं,

प्रा.डा. पहारी १९९१।१०

रुपान्तरणको लागि सूचना प्रविधि

- रुपान्तरण भनेको मानवीय
जीवनशैली, दृष्टिकोण, स्वभाव
र व्यवहारमा परिवर्तन हो ।
- भौतिक परिवर्तनले मान्छेको
आत्मिक तथा भौतिक
जीवनशैलीमा परिवर्तन गर्छ ।

.....सूचना प्रविधि त्यस्तो चाबी हो, जसले भौतिक
परिवर्तनलाई गति प्रदान गर्छ ।

प्रा.डा. पहारी १९९१।१०

हाम्रो वास्तविकता

- न्यून आर्थिक वृद्धिदर करिब ३.६
प्रतिशत
- करिब ८० प्रतिशत ग्रामीण
जनसंख्या
- गरिवीको रेखा मुनि करिब २८
प्रतिशत जनसंख्या
- धनि र गरिवको दुरी बढिरहेको

यी प्रतिकूलताहरूलाई चिर्नको लागि उत्पादनको वृद्धि गर्नु पर्छ ।

प्रा.डा. पहारी १९९१।१०

ज्ञान र सिपबाटनै समृद्धि प्राप्त हुन्छ ।

- उत्पादन वृद्धि गर्न हाम्रो भौतिक
तथा आत्मिक क्षमतामा विकास
गर्नु पर्छ ।
- यो भनेको हाम्रो तराई, पहाड र
हिमालमा विद्यमान असिमित
क्षमताको विकास हो ।
- यस्तो क्षमताको विकास ज्ञान र
सिपबाट हुन्छ ।

ज्ञान र सिपको प्रयोग गर्ने माध्यम सूचना प्रविधि हो ।

प्रा.डा. पहारी १९९१।१०

ग्रामीण विकासको आधार सूचना प्रविधि

- करिब ८० प्रतिशत ग्रामीण जनसंख्या रहेको नेपालको विकासको लागि यो जनसंख्याको उत्पादकत्व वृद्धि हुनु आवश्यक छ ।
- उत्पादन गर्नको लागि ग्रामीण क्षेत्रका विशिष्टताहरूको विकास गर्नु आवश्यक छ ।

सूचना प्रविधिले यो गंभीर जिम्मेवारी पुरा गर्दछ ।

डा.ड. कार्की १९११।१०

ग्रामीण क्षेत्रका सिमाहरू

- छरिएको जनसंख्या
- व्यापक उत्पादन (कृषि, खनिज, वनपैदावार आदि)
- गरिवी
- पूर्वाधारहरूको अविकसित अवस्था
- सिमित सेवाहरूको उपलब्धता

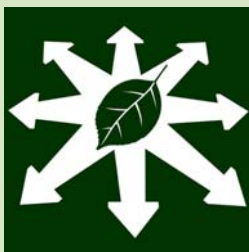

सूचना प्रविधिले यी सिमाहरूलाई सम्बोधन गर्नु पर्दछ ।

डा.ड. कार्की १९११।१०

सूचना प्रविधिले ग्रामिण नेपाल र समाजलाई बदल्न सक्छ ।

- छरिएको जनसंख्यामा सूचनासेवा (रेडियो इन्टरनेट, भिडियो, ईमेल, टिभि, मोबायल, फोन, आदि)
- अत्यावश्यक सूचनाको सहज र व्यापक वितरण (बजार, उत्पादन विस्तार, आदि)

तर.... पूर्वाधारको निर्माण र सस्तो दरमा सेवा दिने चुनौति छ ।

डा.ड. कार्की १९११।१०

सूचना प्रविधिको विस्तारका आधारहरू

- ग्रामीण सूचना केन्द्र (ज्ञान र सिपको तालिम व्यवस्थापन)
- सौर्य उर्जाको व्यवस्थापन
- पूर्वाधारहरूको व्यवस्थापन

डा.ड. कार्की १९११।१०

सूचना प्रविधि: समृद्ध नेपालको परिकल्पना

डा.ड. कार्की १९११।१०

धन्यवाद

डा.ड. कार्की १९११।१०